

Smogobus wjeżdża na ulice Katowic w ramach akcji #nieTruj

Walko o czyste powietrze to jedno z największych wyzwań dla wielu miast województwa śląskiego. W Katowicach od dłuższego czasu podejmowane są kompleksowe, warte dziesiątki milionów złotych, kompleksowe działania na rzecz czystego powietrza. Choć, jak pokazują dane, z roku na rok jakość powietrza się poprawia to jednak wciąż pozostawia wiele do życzenia. Dlatego 22 października Katowice rozpoczynają akcję #nieTruj, w ramach której wszystkie dzielnice Katowic odwiedzi specjalny smogobus. Podróżować nim będą pracownicy Urzędu Miasta, którzy będą zachęcać mieszkańców do wymiany kotłów węglowych przy wsparciu finansowym miasta.

*– Jak podkreślają eksperci główną przyczyną powstawania smogu w naszym regionie są stare kotły węglowe. Choć jako jedno z niewielu miast w Polsce nie mamy limitów na dotacje do ich wymiany, to wciąż tysiące osób nie skorzystało z tej możliwości. A szkoda – bo dla wszystkich chętnych spełniających proste kryteria mamy zarezerwowane pieniądze. Szacujemy, że w Katowicach aktualnie jest ok. 18 tysięcy systemów grzewczych opartych o węgiel. Dlatego postanowiliśmy wysłać do katowickich dzielnic smogobus, by w ten sposób zmotywować mieszkańców do składania wniosków o wymianę kopciuchów i prze. Oferujemy dofinansowanie w wysokości do 10 000 zł – mówi **Marcin Krupa**, prezydent Katowic i dodaje, że w latach 2015-2019 dzięki miejskiemu programowi udało się dofinansować wymianę 3735 źródeł ciepła kosztem 30,7 mln zł. Dotacje mogą otrzymać osoby fizyczne, wspólnoty mieszkaniowe, osoby prawne i przedsiębiorcy.*

JEST LEPIEJ – DO IDEAŁU WCIAŻ DALEKO

Działania miasta przynoszą efekty. Z roku na rok jakość powietrza się poprawia. Dane „Systemu monitoringu jakości powietrza” Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska pokazują, że 2019 rok charakteryzował się najlepszą jakością powietrza w historii pomiarów. Dla wskaźnika PM10 (parametr określający ilość zawieszonych w metrze sześciennym powietrza cząsteczek o średnicy nieprzekraczającej 10 mikrometrów) średnia miesięczna w 2019 r. wyniosła 33. Dla porównania w 2018 r. było to 40, a w 2017 r. – 41, natomiast w 2010 r. średnioroczny wskaźnik PM10 wyniósł aż 52. Również tegoroczne dane za okres styczeń – wrzesień są najlepsze w historii. Niestety do ideału wciąż daleko. Pomimo wszystkich działań, w sezonie grzewczym wciąż zdarzają się mroźne, bezwietrzne dni, podczas których smog jest szczególnie dotkliwy.

Celem rozpoczynającej się 22 października kampanii #NieTruj jest poprawa jakości powietrza w Katowicach. – *Chcemy dotrzeć bezpośrednio do mieszkańców. Dlatego ruszamy w trasę smogobusem, który popołudniami będzie odwiedzał dzielnice naszego miasta. Dzięki temu katowiczanie nie będą musieć przyjeżdżać do urzędu, by złożyć wniosek o wymianę kotła. Poza przyjmowaniem wniosków będziemy informować mieszkańców Katowic o ekologicznych sposobach ogrzewania mieszkań i domów, finansowych systemach wsparcia miasta, w tym o programie dotacji celowych na zmianę systemu ogrzewania oraz montaż odnawialnych źródeł energii czy o programie „Czyste powietrze”* – mówi **Daniel Wolny**, kierownik Biura Zarządzania Energią.

Smogobus rusza w trasę we wtorek 27 października. W przyszłym tygodniu odwiedzi Podlesie i Kostuchnę. Trasa smogobusa zakończy się w grudniu – po odwiedzeniu 25 lokalizacji. Pojazd będzie kursował w godzinach dogodnych dla mieszkańców – a więc popołudniami i w soboty. Smogobus będzie oznakowany, a harmonogram wizyt w dzielnicach jest dostępny: <https://www.katowice.eu/dla-mieszka%C5%84ca/miejskie-centrum-energii/nietruj/smogobus>

WYNIKI BADAŃ – KOGO TRUJEMY?

Jednym z kluczowych elementów kampanii #nieTruj jest wykorzystanie wyników przeprowadzonych na Śląsku badań, pokazujących model opadania pyłów wydobywających się z indywidualnego źródła spalania (np. domowej kotłowni opalanej węglem) wraz z ukazaniem jego wpływu na bezpośrednie sąsiedztwo emitenta. Badania potwierdziły, że działający kocioł starego typu najbardziej zanieczyszcza powietrze w bardzo bliskim otoczeniu. – *Przedmiotem prezentowanego badania była analiza opadu pyłu emitowanego przez indywidualne źródło ciepła w gospodarstwie domowym zlokalizowanym na Śląsku. Badanie wykonano we wrześniu 2020 roku z wykorzystaniem modelowego urządzenia, w oparciu o wskaźniki emisyjne opublikowane przez Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla*. Przyjęta wysokość komina to 5 metrów. Do obliczeń i wyznaczenia zasięgu opadu i dyspersji pyłów wykorzystano model matematyczny ADMS 5, działający na oprogramowaniu dostarczonym przez Cambridge Environmental Research Consultants Ltd.* – mówi **Gabriela Procyk**, specjalista ds. ochrony środowiska w SGS Polska Sp. z o.o.

*„Sprawozdanie z wykonania pracy pt.: Wskaźniki emisji zanieczyszczeń powietrza emitowanych z indywidualnych źródeł ciepła”, Zabrze, 2017.

W wyniku przeprowadzonego modelowania otrzymano mapę opadu pyłu z domu mieszkalnego w okresie zimowym (styczeń – marzec). – *Badanie pokazało, że największy opad pyłu odnotowano w odległości od 20 do 40 m od źródła ciepła, w kierunku zgodnym z wiejącym wiatrem. Palący w kopciuchach w największym stopniu trują więc osoby w swoim najbliższym otoczeniu. Dla przykładu 20-40 metrów to dwa lub trzy najbliższe domy jednorodzinne lub budynki mieszkalne – dodaje pani Gabriela Procyk. To obszar, w którym poruszają się domownicy, by wyjść do szkoły, na zakupy czy na spacer z psem. Dlatego ważnym aspektem kampanii jest również zwiększanie zainteresowania problemem niskiej emisji, pokazanie jej szkodliwego wpływu na najbliższe otoczenie emitenta zanieczyszczeń oraz obywatelskie włączenie się do*

walki ze smogiem. W celu uzyskania lepszych efektów kampanii połączono działania informacyjne z elementem presji społecznej. Mogą ją wywierać mieszkańcy miasta na swoich sąsiadów, którzy palą złej jakości paliwem w piecach i kotłach starszej generacji, tzw. kopciuchach.

Od 2015 roku Katowice zintensyfikowały program wymiany starych kotłów węglowych, które w głównej mierze przyczyniają się do wytwarzania smogu. W latach 2015 – 2019 dofinansowały kosztem 30,7 mln zł wymianę 3735 źródeł ciepła. W mieście kładziony jest także duży nacisk na popularyzację transportu publicznego – m.in. poprzez zakup w latach 2015 – 2019 aż 120 nowych autobusów, w tym elektrycznych (projekt o łącznej wartości 151 mln zł) czy też ukończoną w tym roku budowę trzech centrów przesiadkowych (koszt 240 mln zł). Dodatkowo od 2014 roku realizowane są projekty termomodernizacji budynków o wartości ponad 100 mln zł. Ponadto od 2019 r. w Katowicach działa największy w Polsce system monitoringu jakości powietrza – poprzez stronę powietrze.katowice.eu każdy mieszkaniec może sprawdzić jakość powietrza w swojej okolicy.

Warto przypomnieć, że już 20 lat temu w Katowicach zostały podjęte pionierskie działania w zakresie gospodarki obiegu zamkniętego. Bliskie sąsiedztwo oczyszczalni ścieków w Dąbrówce Małej i elektrociepłowni w Siemianowicach Śląskich stało się okazją do wykorzystania ścieków oczyszczonych do chłodzenia w procesie wytwarzania ciepła. Zastosowanie rozwiązań gospodarki obiegu zamkniętego sprzyja efektywniejszemu wykorzystaniu zasobów wodnych i energetycznych. Natomiast na terenie oczyszczalni ścieków Gigablok z osadów ściekowych, na potrzeby oczyszczalni, produkowana jest zielona energia. Przekłada się to także na korzyści ekonomiczne.

Źródło: UM Katowice